

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/19Fall 2016, p. 671-692

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9982>
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: 28.09.2016 ✓ Accepted/Kabul: 10.11.2016
✍ Referees/Hakemler: Doç. Dr. Halit KARATAY – Doç. Dr. Hülya PİLANCI

This article was checked by iThenticate.

KURGULANMIŞ MASALLARIN İÇ YAPI ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN ÇOCUĞA GÖRELİĞİ*

Olca SALTİK**

ÖZET

Masal olağanüstü olayları ve kahramanları, gizemlerle yüklü dünyası, dil ve anlatımındaki renkliliği ve kültürel öğelerindeki zenginliği ile dikkati çeken yazınsal bir türdür. Ancak son yıllardaki teknolojik gelişimlerle birlikte gündelik yaşam da değişikliğe uğramış, bu durum beraberinde yazınsal türlerin de çocuğun ilgi ve gereksinimlerine göre yapılandırılmasını gerekli kılmıştır. Kurgulanmış masallar da bu değişimin sonucu olarak son yıllarda ortaya çıkmış bir masal türüdür. Sanatçılar tarafından geleneksel masallara öykünülerek oluşturulan bu masallar gerek olayları gerek kişileri ile daha çok günümüz çocuğunun dünyasına seslenmekte, onun sorunlarını ele almaktadır. Öte yandan kurgulanmış masaların çocuğun yaş ve gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak oluşturulması, çocuğun okuma alışkanlığı ve sevgisi edinimi açısından da yaşamsal bir önem taşımaktadır. Başka bir deyişle masalların çocuğa görelilik ilkelerine bağlı kalınarak oluşturulması gerekmektedir. Çocuğa göre özellikler taşımayan çocuk edebiyatı ürünlerinin çocuğa okuma sevgisi edindirme sürecinden alıkoyacağı gibi onun düş ve düşünce dünyasını da olumsuz yönde etkileyebileceği bilinen bir gerçektir. Bu çalışmada kurgulanmış masallar konu, karakter, ileti, dil-anlatım ve temel eğitim ilkeleri olmak üzere beş başlıkta ele alınmış, masal öğelerinin çocuğa göreliliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, doküman incelemeye dayalı olarak gerçekleştirilmiş, verilerin çözümlenmesinde betimsel analizden yararlanılmıştır. Çözümlemeler yoluyla elde edilen veriler doğrultusunda ise şu sonuçlara ulaşılmıştır: Araştırmada inceleme konusu yapılan kurgulanmış masalların çocuk gerçekliğine uygun bir anlayışla oluşturulduğu, değişkenlerin çocuğa görelilik ilkesine bağlı kalınarak yapılandırılmaya çalışıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Çocuğa görelilik, masal, kurgulanmış masal, çocuk

---

** Dr., Anadolu Üniversitesi, Türk Dili Bölümü, osaltik@anadolu.edu.tr

---

SUITABILITY OF FICTIONALIZED TALES FOR CHILDREN IN TERMS OF INTERNAL STRUCTURE

ABSTRACT

Tales are literary genres which stand out with their supernatural events, heroes, mysterious worlds, colorfulness in their language and expression and richness in cultural elements. However, daily life has changed through the technological developments in recent years and literal genres have to be rearranged according to the necessities and interests of children. Fictionalized tales are the tales which have been created recently as the products of the results of these changes. These tales which are created by artists by being imitated traditional tales, appeal to today's children and dealt with their problems in terms of both the events and characters depicted in these tales. On the other hand, fictionalized tales have great importance in terms of being created according to the age and development properties of children and acquiring reading habits and love. In other words, tales have to be created by following the principles of suitability for children. It is a well known fact that, children's literature works which do not have suitable properties for the children not only retain them from the process of love of reading acquisition, it also affect imagination and thinking worlds of them negatively. In this study, fictionalized tales are discussed under five basic titles such as themes, characters, message, language and expression and basic training principles and suitability of the elements of tales for children are analyzed. The study is carried out on the basis of document reviewing and descriptive analysis is used for the data analysis. As a result of the study it is seen that fictionalized tales used as the subject of this study are created with an understanding which is suitable for the reality of children, and variants are structured by following the principles of suitability for children.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction: Although they are not created for children, the first literary genre that comes to mind when think about children is tale. Tales are a literary genre which draws attention with its extraordinary events and heroes, its world full of mysteries, its liveliness in its language and expression and its richness in cultural elements. However, along with the technological developments in recent years, daily life has also changed and this situation has made it necessary to structure literary genres in accordance with the interest and needs of children. Fictionalized tales are a kind of tale which has created as a result of this change. This kind of tales has been created on the basis of the interest and needs of the children of contemporary world. The subjects dealt with are mostly structured with the fictions which can draw the attentions of children. The author usually adopts an attitude which promotes the idea that the children should be on the side of the good and the truth; however, he/she prefers leaving the responsibility of creating a meaning to the child reader while doing this. The event(s) in tales again structured with a single contradiction. In this way, the author aims to focus the interest and

---

Turkish Studies

attention of the child to the tale. Another property of these tales, there are not any scary creatures such as giants and gnomes with supernatural powers as in compiled tales. Characters are usually from the life spaces of the child and consist of animate or inanimate objects and creatures which grab the attention of the child. The author transmits the desired message through these characters. These tales on this sense differ from compiled tales. As it is known there are a lot of studies on compiled tales. Having no studies on fictionalized tales emphasizes the importance of this study. It is vitally important for children to read qualified literal products as from young ages to grow thinking, sensitive individuals. The child's effort to understand the semantic world presented by a literal text is different from that of adults. Child's imagining for the events in the text, thinking and text's containing properties which provide opportunities to move the power of fantasy and though of the child are necessary the characteristics of literature education. When considered in this context, the author should regard the reality of the children in the books he/she creates, and should adopt bringing the child with the stimulus, which are suitable for the children and increase the admiration level of them, as a principle. It should be considered that most of the publications created without knowing the child, or without taking the interests and needs of them into account do not reflect the reality of the child and also they will affect the emotion and thinking worlds of children in a negative way. It is a well known fact that children literature products which are not suitable for children can prevent them from the process of acquiring reading habit, and affect the emotion and thinking worlds of children in a negative way. Books prepared with artist's sensitiveness have a significant responsibility for children to get involved in life as thoughtful, sensitive individuals. Prerequisite for how these works should be prepared by taking the development characteristics of the child into account and to use these works in children's education is to create the principles of "suitability for child". Suitability for child is to create all variables, which need to exist in a literal text, such as design, theme, character, message, language and expression in accordance with the understanding and comprehension level of the child. Therefore children's literal texts should have qualities that help child to access easily in terms of the child's communication with the book without causing child to need another person's help. If a text prevents child to acquire mother tongue love, if it is not written in a good, fluent language, if the plot is structure on the element of violence and if the violence is affirmed, if the characters do not have the characteristics with which the child can identify, if the messages do not contribute to the improvement of child's though and imagination power and if the illustrations lack the properties which develop admiration level and visual perception, it is impossible to appreciate that text as a children's literature.

Purpose: In this study, fictionalized tales are dealt with under the five headings such as theme, character, message, language and expression and basic educational principles, and the analysis of suitability of tale elements for children is aimed. In order to reach this general purpose, the questions below are tried to be answered. Is the theme mentioned in fictionalized tales in accordance with life, people and formation of sensitivity for nature? Are contraction or contradictions conformed with the levels of understanding and interpretation of

---

Turkish Studies

children, and their needs of love and freedom? Do the events in the book provide the opportunity for children to laugh, excite, imagine and think? Do the characters help children to tend to the truth, good and nice? Do the characters implicate to the child that the violence is not a reality appropriate to the nature of life? Do the characters as a whole have the properties which the child can identify with or imitate? Is sensitivity, which implicates the expressional possibilities of Turkish and contributes to conceptual development and linguistic appreciation of child, actualized? Are the messages which are intended to be conveyed to the child implicated in a literal fiction? Does the text provide an opportunity for the child to hear, think and imagine? Do the messages create a sense of sensitivity related to people and life? Is the discrimination between the meaning attributed to men and women avoided? Do the tales support the contemporary values related to sexual identities? Is there a free, democratic, attitude, which approves creative apprehension, in the event sequence?

Method: The research was based on document review, and descriptive analysis was used in data analysis. The population of the research is the fictionalized tales created by the artists. The samples of the research are 20 fictionalized tales which are determined with field experts. The population related to fictionalized tales was presented to five field experts and then the samples were created by presenting the feedbacks of the experts to another three experts.

Conclusions: As a result of the analysis, it was concluded that the themes attract the interests of the children and includes a dominant understanding which creates a sensitivity in children related to people, nature and life; the themes include events which develop around the environment of children, reflect their problems and worries; the artists address to the children in an attitude which regards the age and development characteristics of children; the contradictions are appropriate to the understanding and interpretation levels of children; plot is simple and the events are usually constructed with a single contradiction; the events have properties which provide an opportunity for children to laugh, think and imagine; there are traces of real an imaginary worlds in quotations and imaginary elements are presented to the reader by being related to real life; the responsibility of making inferences from the experiences is left to child; the characters have the qualities that lead the children to the good, truth and the nice; the interpretations, behaviors and actions of the author and the dialogues of the characters take the determining role in the development of characters; the violence is not affirmed; the author constructs the fiction with stable characters on occasions where the plot is important, and he/she constructs the fiction with active characters on occasion where humanly feelings such as kindness, integrity, tolerance need to be intensified; if the plot is on the foreground and if a detailed character frame is not drawn, it prevents child's imitation or identification with the character; sensitivity, which implicates the expressional possibilities of Turkish and contributes to conceptual development and linguistic appreciation of child, is actualized; the messages which are intended to be conveyed to the child are implicated in a literal fiction; the messages are presented in a way which entertains and makes children think

simultaneously; the messages create a sense of sensitivity related to people and life; female characters in tales have not reached an understanding necessitated by modern life as effective, successful, decision making, individuals with sense of responsibility yet; there is a free, democratic, attitude, which approves creative apprehension, in the event sequence; the events also does not reflect an attitude which encourages having an sensitive identity necessitated by modern society and establishes a sense of trust in children.

Keywords: Relation to child, tale, fictionalized, child

Giriş

Çocuklar için üretilmediği hâlde çocuk denilince akla ilk gelen yazınsal tür hiç kuşkusuz masallardır. Masal, düşsel öğelerle yapılandırılan serüven yüklü olayları, birbirinden ilginç kahramanları, devingen anlatımı ile çocukların her zaman sevgi ve ilgiyle okuduğu, dinlemekten mutluluk duyduğu bir türdür.

Masal dünyası çocukların gerçek dünyasıdır, ihtiyaçlarının, gelişmesinin, olgunlaşmasının temelinde daima masalı bulmak mümkündür (Kantarcioglu: 1991: 41). İmkânsızın ve olağanüstünün sınırsız gücüyle büyülenen çocuk için masallar, hayranlıkla izlenecek maceraların yer aldığı bir dünyanın kapılarını aralarlar (Yılmaz, 2011: 1317). Masallardaki olaylar, olağanüstülüklerle süslenerek verilir. Bu olağanüstülükler, masalı dinleyen kişinin kendisini masal kahramanın yerine koymasını ve o hayal dünyasında yaşamasını sağlar (Özcan ve Şara, 2016: 1781). Masalların gizemli havası, serüven dolu fantastik olaylar içermesi, çoğunlukla iyilerin kazanıp kötülerin yenilgiye uğratılması çocuk için masalları ilginç kılar. Başka deyişle; masal, çocuğun dünyasına yakın bir dünya sunar (Gökşen, 1985: 62-63). Çocuk, kendi uzun hikâyesini masaldan yola çıkarak kurar. Masalla geleceğe yönelir. Düşüncesini kurmaya, hayâlinde tasarladığı olağanüstülüklerle gelişen serüvende kendini ortaya koymaya ve tanımaya çalışır (Şirin, 2007: 780). Masal kahramanlarının serüvenleri, birbirleriyle olan ilişkileri yetişkinlerin dünyasına girmeye hazırlanan çocuk için önemli bir yaşantı kaynağı oluşturur. Ancak sözlü kültürün ürünü olan ve derlenerek yazıya geçirilmiş olan bu masalların yer yer şiddet ögesi veya korku verici öğelerle yapılandırıldığı da bir gerçektir. Son yıllarda yaşanan teknolojik gelişmeler gündelik yaşamı derinden etkilediği gibi çocuk edebiyatı türlerini de etkilemiş, yeni türlerin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Derlenmiş masala karşılık günümüzde sanatçılar tarafından çocuklar için oluşturulmuş olan kurgulanmış masallar¹ da bu gerekçeyle ortaya çıkmıştır.

Kurgulanmış Masallar

Günümüz çocuğunun ilgi ve gereksinmelerinden yola çıkarak oluşturulan kurgulanmış masallar, ele aldığı konuları, olayların sunuluşu, seslendiği yaş grubun özellikleri göz önünde bulundurularak oluşturulmuş dil ve anlatımı ile öne çıkan bir türdür.

¹Günümüzde sanatçılar tarafından masallara öykünülerek oluşturulan ancak kurgusal yapısı, konusu ile kendine özgü özellikler taşıyan kurgulanmış masallar; alanyazında çağdaş masal, masalımsı hikâye, edebî veya sanat masalı olarak da adlandırıldığı görülmektedir. Gökşen (1985) bu masallar için sanat; Ciravoğlu (1998) ve Oğuzkan, edebî; Tür ve Turla (1999) çocuklar için yazılmış olan masallar için masalımsı hikâye kavramını kullanırken Dilidüzgün (2008) ise bu masalları çağdaş masal kavramı ile karşılamaktadır. Farklı adlandırmalar olsa da bu masalların dikkati çeken en önemli yanının, kim tarafından ve ne zaman yazıldığına belli olmasıdır. Yine bu masallarda sanatçının, çocuğun yaşamından ele aldığı konu ve izlekleri, kendi öznel dünyasında yeniden kurgulaması söz konusudur. Konunun ve olayların çocuğun ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda yapılandırılmış, başka deyişle kurgulanmış olması, tezde ve makalede bu tür masalların kurgulanmış masallar olarak adlandırılmasını gerektirdi.

Bunların çoğunda güncel olaylar ele alınır. Geleneksel masalın temel anlatım özelliklerini belirleyen olağanüstü güçlerin yoğunlukla kullanılması, karşıt özelliklerin bir çarpışma içinde sunulması ya da iyi-kötü karşıtlığı, dersler verme kaygısının ön planda tutulması belli ölçüde de olsa çağdaş masalda varlığını korumaktadır. Bu temel anlatı özellikleri korunarak belli kişiler tarafından yazılan ve içinde günümüzün değerleriyle olası konularının yer aldığı olaylar çağdaş masalı belirleyen özellikler olarak gösterilebilir (Dilidüzgün, 2008: 79).

Kurgulanmış masalarda konu çocukların ilgisini çekebilecek kurgularla yapılandırılmıştır. Sanatçı çoğunlukla ele aldığı olayları düş gücü ile süsler. Ele aldığı olaylarla çocuk okuru, yaşadığı/yaşayabileceği sorunlar üzerinde düşündürmeyi amaçlar. Yazar anlatılarında çoğunlukla çocukların iyi ve doğrudan yana olmasına yönelik bir tutum sergiler ancak bunu gerçekleştirirken anlam ve anlamlar oluşturma sorumluluğunu çocuk okura bırakmayı yeğler. Yine masallar da olay(lar) çoğunlukla tek bir çatışmayla yapılandırılır. Bu yolla çocuğun ilgisi ve dikkatinin masala çekilmesi sağlanır. Kurgulanmış masallar kahramanları açısından da ayrı bir özellik göstermektedir. Bu masalarda derlenmiş masalarda olduğu gibi olağanüstü özellikler ile bezenmiş dev, cin gibi korkunç yaratıklar yer almaz. Kahramanlar daha çok çocuğun yaşam alanında yer alan onun ilgisini çeken canlı ve cansız nesne ve varlıklardan oluşur. Yazar, çocuğa vermek istediği iletiyi bu kahramanlar aracılığı ile verir. Seçtiği bu kahramanlar aracılığı ile onun hem eğlenme gereksinimini yanıtlar hem de karakterle daha içten bir özdeşim kurmasına olanak sağlar.

Dilidüzgün, bu masalları günümüz çocuğuyla ilişki kurma bakımından daha şanslı olduğunu belirtir:

Bugün artık bilgisayar ve bilgisunarı (interneti) yoğun olarak kullanan, uydu ve medya kanallarıyla dünyayı daha çok yakın olarak algılayan bir çocuk var karşımızda. Bu bağlamda çocukluk kavramının da değiştiğini söyleyebiliyoruz. Değişen çocuğun gereksinimleri ve çevre ile bütünleşme sürecindeki sorunların türleri de değişmiştir. Çağdaş masalları, kurgusal açıdan çocuğun hoşuna giden, içinde işlenen konuları bugünün dünyasını kuşatan anlatılar olarak değerlendirebiliriz. Bunlar çoğu kez çocuğu kendi dünyasının sorunları hakkında düşündürmeyi amaçlar. Bu nedenle de tıpkı geleneksel masalarda olduğu gibi her zaman yoğun bir öğreticilik göze çarpar. Çağdaş masallar çocuğu eğlendirirken, bir yandan da onu kendi dünyasındakine benzeyen öyküler içinde eğitmeyi amaçlar (Dilidüzgün, 2009: 100).

Çocuğa Görelik

Çocuğun düşünen, duyarlı bir birey olarak yaşama katılmalarında sanatçı duyarlılığı ile hazırlanmış kitaplar önemli sorumluluk üstlenir (Aslan, 2007; Sever 2008, 2013). Çocuğun eğitim süreci içerisinde kullanılacak olan yazılı materyallerin çocuğu merkeze alan bir anlayışla ve özenle hazırlanmış olması zorunludur (Çakır, 2013: 1173). Bunun için çocuğun gelişim sürecinde önemli bir yeri olan yapıtların “çocuğa göre” özellikler taşıması gerekmektedir.

Yazınsal nitelikli kitaplarda çocuğa görelik, kitabın hem biçimsel, içerik ve eğitsel özelliklerinin, çocuğun doğası, ilgi ve gereksinmesi, dil ve anlam evreni, bakış açısıyla örtüşmesi hem de yazın olma ilkelerini yerine getirmesidir (Çer, 2014:128).

Çocuğa göre, deyince, çocuklar için yapılacak edebiyatın çocuğun büyüme ve gelişme çağlarına, psikolojisine, sözcük ve kavram bilgisine, algılama dünyasına uygun bir duyarlılık anlaşılmalıdır (Şirin, 2000: 19).

Yazınsal bir nitelik taşıyan ve her çocuk kitabında bulunması gereken çocuğa görelik, çocuğun düşlem gücüne seslenen, onun rahatça ve tat alarak okuyup anlayabileceği dili ve anlatımı içinde barındıran, ilgi duyabileceği konuları işleyen, onu duygu ve düşünce yönünden besleyen, kurgusu ve olay örgüsü karmaşık olmayıp onun kavrayabileceği bir düzeyde olan, dikkat dağıtıcı

ayrıntılardan arıtılmış olandır (Yurttaş, 1995: 3). Bu ilke, çocuğun ilgilerini, gereksinmelerini, dil evrenini göz önünde tutmayı, hazırlanacak okuma metnini bunlarla örtüştürmeyi zorlar (Özdemir, 1983: 18).

Uzmanların belirttiği gibi kısaca çocuğa görelilik, yazınsal bir metinde bulunması gereken tasarım, konu, karakter, ileti, dil ve anlatım gibi tüm değişkenlerin çocuğun anlama ve kavrama düzeyi göz önünde bulundurularak oluşturulmasıdır. Bunun için çocuk yazını ürünlerinin çocuğun bir başkasının yardımına gereksinim duymadan kitapla kolaylıkla iletişim kurabileceği özellikler taşıması gerekir. Başka bir söyleyişle metnin yalın olması, ortaya çıkacak ürünün çocuğa göre olmasının da ön koşulunu oluşturur.

Yalınlık, üzerinde durulan sorunlara, kavramlara, yansıtılmak istenen düşüncelere, duygulara en uygun sözcükleri seçerek açıklık getirmektir. Yazınsal metinlerde de ölçü, düşünceleri, duyguları iyi yansıtmak, okuyanda beğeni uyandıracak bir anlatım oluşturmaktır (Binyazar, 2007: 609). Dil ve anlatımın iyi yapılandırılmış olması, çocuğu metnin anlam evrenine çekebilecek özellikler taşıması gerekir.

Brown ve Tomlinson (1999)'a göre "okunabilirlik" ve "kitapların kavramsal zorluğu" çocuk kitaplarında aranması gereken iki önemli özelliktir. Okunabilirlik, metnin sözcüklüğüne dayalı zorluğu (genel, genel olmayan sözcükler) ve tümce yapısı (kısa, uzun ve karmaşık tümceler) ile ilgilidir. Kavramsal zorluk, düşüncelerin nasıl ele alındığı ve okura nasıl sunulduğu ile ilgilidir. Anımsamaların (flashback) kullanımı veya bakış açılarının değişkenliği metnin karmaşık olmasına yol açarken imge, soyutlama ve ayrıntılı yapılan betimlemeler de düşüncelerin karmaşıklığına yol açar. Buna göre, çocuk edebiyatı ürünlerindeki dilsel öğelerin sunuluşu metnin anlaşılabilirliğini etkilediği gibi yazarın, okurla paylaşmak istediği düşüncelerin de anlaşılabilirliğini etkiler.

Taşdelen (2005: 353)'e göre çocuk kitapları anlaşılır olmalıdır. Biçim ve içerik bakımından çocuğun anlayabileceği anlamlandırabileceği özellikler taşınmalıdır. Ürünün niceliksel boyutunun çocuğu okuma eyleminden uzaklaşmasına engel olmayacak bir uzunlukta olması, dilin düzeyinin çocuğun algı ve bilişsel gelişim düzeyine göre ayarlanması gerekir. Kitaplar yazarın duygu ve düşüncelerinin çocuklara belletildiği bir araç olmaktan çok bir sanat yapıtında olması gereken özellikleri taşınmalıdır.

Çocuk edebiyatı ürünleri çocuğa göreligi açısından dil ve anlatımın yalınlığına ek olarak yazınsal özellikler de içermelidir. Bu ürünlerin yazınsal olması, metnin çocuğa göreligini bütünlükten aynı zamanda yapıtın niteliğini belirleyen bir özelliktir.

İyi bir çocuk kitabı ortaya koyarken edebiyat ve sanat uyumu çocuk kitaplarını bütünlüğe ulaştırır. Çocuğa yönelik sanat ve edebiyatın birbirini tamamlayabilmesi hâlinde çocuk edebiyatından söz edilebilir. Bu nitelikleri taşıyan çocuk kitapları sanat değeri olan yayınlardır. İyi ve nitelikli çocuk kitabının kaynağı, çocuk bakışını sanatçı bakışı ile bütünleştirebilen, yazarla çocuk edebiyatı çizerinin uyumlu birlikteliğidir (Özel, 2003: 112).

İyi bir kitap, çocuğun düş kurmasına, düşünmesine olanak sağlamalı; renk, çizgi ve sözcüklerin anlatım olanaklarıyla çocuğa, insan ve yaşam gerçekliğine ilişkin sezinletici dönütler sunabilmeli; kitabı okumayı bitirdiğinde, çocuk yeni bir kitap okuma isteği duyabilmelidir. (Sever (2010: 10). Kitaplarda çocuklara, neler yapması ya da yapmamasının söylenmesinden çok, neler yapması ya da yapmaması gerektiği düşündürülmelidir. Çocuklar, davranışlarının olası sonuçları üzerinde düşünce üretmeye özendirilmeli; davranış ve eylemlerinin başkaları üzerinde yaratacağı duygusal sonuçlar, çocukların duyarlılıkları işletilerek kendilerine bulundurulmalıdır (Sever, 2008: 22).

Gönen (2000: 232)'e göre, iyi bir çocuk kitabı 'Çocuğun ilgi ve ruhsal gereksinmelerini karşılayan fakat her şeyden önce çocuğun keyifle okuduğu bir yapıt' olmalıdır. Bir çocuk kitabını değerlendirirken; kitabın yazar ve ressamının kim olduğuna, kitabın amacının ne olduğuna, konusunun çocuğun kavrama düzeyine uygun olup olmadığına, karakterlerin özelliklerine, biçim ve dilbilgisi kurallarının seslendiği yaşa uygunluğuna, resimle metnin ilişkili olup olmadığına, fiziksel özelliklerine (cilt, büyüklük, baskı), giriş-gelişme-sonuç bölümlerinin belirgin olup olmadığına dikkat edilmelidir.

Çocuğun dilsel, bilişsel, kişilik ve toplumsal gelişimini sağlayabilmesi ve daha sonraki yaşamında yazınsal yapıtları beğeniyle okuyabilmesi için okuduğu kitapların çocuğa göre olması gerekmektedir. Bir metin çocuğun anadili sevgisi edinmesini engelliyorsa; metin, güzel, akıcı bir dille yazılmamışsa; konular çocuğun ilgisini çekmiyor ve anlamlandırmasına olanak sağlamıyorsa; karakterler, çocuğun özdeşim kurabileceği özellikler taşımıyorsa; iletiler, çocuğun düş ve düşünce gücünün gelişmesine katkı sağlamıyorsa; resimler çocuğun beğeni düzeyini ve görsel algılarını geliştirici özelliklerden yoksunsa o metni çocuk edebiyatı olarak değerlendirmek olanaksızdır.

Amaç

Bu çalışmanın amacı, kurgulanmış masalların öğeleri (konu, karakter, ileti, dil ve anlatım, temel eğitim ilkeleri) bakımından çocuğa göreliğini incelemektir.

Yöntem

Bu çalışma, var olan bir durumu olduğu biçimiyle betimlemeyi amaçladığından tarama türünde bir araştırmadır. Tarama modeli, geçmişte ya da var olan bir durumu var olduğu biçimiyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir biçimde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan onu uygun bir biçimde "gözleyip" belirleyebilmektir (Karasar, 2011: 77). Araştırmada verilere alan yazın taraması aracılığıyla ulaşılmıştır. Alanyazın taraması, belli bir amaca dönük olarak, kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsar (Karasar, 2011: 183).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini sanatçılar tarafından kurgulanmış masallar oluşturmaktadır. Araştırmanın örneğini ise, alan uzmanlarıyla birlikte belirlenen 20 kurgulanmış masal oluşturmaktadır. Kurgulanmış masallara ilişkin hazırlanan evren beş alan uzmanına sunulmuş, uzmanlardan gelen dönütler, daha sonra üç alan uzmanına daha sunularak örneklem oluşturulmuştur.

Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde kurgulanmış masallara ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 1. Konu yaşama, insana, doğaya ilişkin duyarlık oluşumuna uygun mu?

Değişkenler	Kurgulanmış Masallar	
	<i>f</i>	%
Uygun	20	100
Uygun Değil	-	-

Çizelge 1 incelendiğinde örnekleme alınan kurgulanmış masalların tamamı yaşama, doğaya ve insana ilişkin bir duyarlık oluşturmaktadır. Ancak masalarda duyarlığın ölçüsü aynı değildir. Bazı masalarda doğaya ilişkin duyarlık öne çıkarken bazı masalarda da insana ve yaşama yönelik duyarlıklar öne çıkmaktadır.

BB, MI, GA, KKÇ ve MO sanatçıların, çocuklarda doğaya ilişkin bir farkındalık oluşturmayı amaçladıkları ve bu anlayışla yapıtlarını oluşturdukları masallardır. Masallarda doğa sevgisi, çevre bilinci gibi doğaya ilişkin tutum ve değerler dikkati çekmektedir:

"Elif, gülü koparmayacağına karar vermiş. Onu arkadaşlarından ayırmak istemiyormuş. Varsın, gülü bulamadığını düşünsünler, o gülü bulduğunu biliyormuş ya..." (BB, s.27).

"Su, tadına doymadıkları bir oyundu. Ekmekti, uykuydu. Yüreklarını ısıtan sevgi, koruyan, okşayan eldi." (MI, s.11)

KM, İKA, KDK, KİE, ATU, MI, AVA adlı kurgulanmış masallarda içinde yaşanan toplumun insan ilişkileri ve bu ilişkilerin nasıl olması gerektiği duyumsatılmaktadır. Konular çocukların ilgisini çekecek, onlara insana yönelik duyarlık edindirecek bir anlayışı egemen kılmaktadır:

"Bu sırada Kaplumbağa teyze elindeki tohumları Tavşan Sarı'ya uzattı, 'Evladım alın bu tohumları, ben indikten sonra üzerine biraz daha ekler, eşeğe verirsiniz' dedi. Tavşan Sarı hemen nazikçe Kaplumbağanın elini geri itti. 'Olur mu teyzeciğim? Burası zaten bizim yolumuzun üzeri. Sizi bırakmak bizim için büyük bir mutluluk' dedi." (KE, s.19)

KMT'de başkalarını önemsemenin, PE'de sanatın, RÇÇ ve OP'te sağlıklı beslenmenin, MY ve KB'de öğrenmenin, PDA'da üretmenin, GSK'de özgürlüğün, M'de uyanık olmanın önemi duyumsatılmaktadır. Bu masallarda ele alınan konular, çocukların kendilerini tanıyıp var olan gizilgüçlerini ortaya çıkarmalarına, yaşam gerçekliğini öğrenmelerine olanak sağlayacak özellikler taşımaktadır.

Çizelge 2. Çatışma ya da çatışmalar, çocukların anlama ve anlamlandırma düzeylerine sevgi ve özgürlük gereksinmelerine uygun mu?

Değişkenler	Kurgulanmış Masallar	
	f	%
Uygun	19	95
Uygun Değil	1	5

Çizelge 2 incelendiğinde Kurgulanmış masallar daha çok çocukların dünyasını canlandıran, onların sorunlarını, sevinçlerini, özlemlerini dile getiren başka bir deyişle çocuk gerçekliğini yansıtan konularıyla dikkati çekmektedir. İncelenen masallarda sanatın, üretmenin, okumanın, özgürlüğün öneminin dile getirildiği konularla öte yandan yanlış beslenme ve bu beslenmenin yol açtığı sağlık sorunları gibi çocukları doğrudan ilgilendiren konular, çocukların yaş ve gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak ele alındığı ve işlendiği görülmektedir. On dokuz masalın olay örgüsü çocuk okurun merak duygusunu devindiren, yaşama ilişkin deneyim edinmelerine olanak sağlayan çatışmalarla yapılandırılmıştır. Örneğin;

İki Kavgacı Ağaç adlı masalda çocukların ve ağaçların birbirleriyle olan didişmelerinden yola çıkılarak oluşturulan çatışma ile sevgi ve saygının önemi duyumsatılır. Obur Prensese'te yaratılan çatışma ile okur, obezite sorunu yaşayan kahramanın üzüntüsüne ortak edilir. Nasıl beslenmesi gerektiğine ilişkin önemli deneyimler edinir. Gözlüklü Ayçiçeği'nde kişileştirilerek kurguya katılan ayçiçeğinin Ay ile olan çatışması çocuklara yaşam gerçeğini kavramalarına yönelik önemli iletiler sunar. Oluşturulan çatışmalarla çocukların sevgi ve özgürlük gereksinmeleri yanıtlanır.

Kurgulanmış masallardan yalnızca Martıcık adlı masal, çatışmaları bakımından çocuğa göre özellikler göstermez. Kurguda Martıcık ile tilkinin çatışması çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun olmayan bir sonla çözüme kavuşturulur:

Turkish Studies

“- Ben bir tilkiyim, açım ve seni yemek zorundayım dedi tilki.
- Anneciğim! Kurtar beni! Tilkinin tuzağına düştüm!
- Annesinin sözün dinlemeyen bir Martıyı yemek çok hoşuma gidecek.” (M, s.62)

Çizelge 3. Kitapta ele alınan olaylar, çocukların gülmesine, heyecanlanmasına, düş kurmasına, düşünmesine olanak sağlıyor mu?

Değişkenler	Kurgulanmış Masallar	
	f	%
Uygun	18	90
Uygun Değil	2	10

Bu alt değişkene ilişkin veriler incelendiğinde masalların % 90'ında olayların çocukların gülmesine, heyecanlanmasına, düş kurmasına ve düşünmesine olanak sağlayacak bir biçimde yapılandırıldığı görülmektedir.

Masallarda yazarların çocukları yaşadıkları dünyanın konularıyla, sorunlarıyla yüzleştirdikleri görülmektedir. Ele alınan olaylar aracılığıyla yaşam ve insan gerçeğini tanımalarına yönelik çocuklarda bir farkındalık oluşturulur. Ancak oluşturulmak istenen farkındalık yoğun bir öğreticilik üzerine yapılandırılmaz. Başka bir deyişle yazarlar çocuklara bir şeyleri belletmeyi amaçlayan bir yaklaşımla çocuklara seslenmez. Daha çok neden sonuç ilişkisi içinde çocukların akıl yürütebilecekleri, düş ve düşünce üretebilecekleri duyarlı bir yaklaşımla onlara seslenir. Örneğin, Para Dağıtan Adam adlı masalda yazar çocuklara, tüm insanların istedikleri kadar paraları olduğunda yaşamın nasıl olacağına ilişkin okurun kestirimlerde bulunmasını ister. Yaratılan özgün kurguyla onu düşünme eyleminin içine çeker:

“...Çalışmanın bir mantığı kalmamıştı. Herkeste çok para vardı ve geriye yapacak tek şey kalıyordu: Para harcamak... Zaten insanlar da öyle yapıyordu... Sabah akşam para harcıyorlar, para harcamadıkları zamanları ise, nasıl para harcayacaklarını düşünerek geçiriyorlardı.” (PDA, s.62)

Kurgulanmış masallardan RÇÇ ile M, olumsuz öğeleriyle öne çıkmaktadır. Söz konusu masallarda yoğun bir ders verme kaygısı göze çarpmaktadır. Anlam ve anlamlar oluşturma sorumluluğu çocuklara bırakılmaz. RÇÇ’de, düzensiz beslenmenin yol açacağı sağlık sorunları, M’de büyüklerin sözü dinlenmediğinde neler olabileceği sorusu çocukların düşünmesine olanak yaratılmadan açık bir biçimde yanıtlanır:

“Çiklette bol şeker vardır, bunları bilmiyor muydun?” demiş çiklet patlatan çocuk. “Üstelik çiklet çiğnemek çocukların iştahını keser.” (RÇÇ, s.210)

“Kendinizi korumalısınız. Kıyıya çıkmadan önce çevrenizi gözetlemeyi unutmayın.” (M, s.54)

Çizelge 4. Kahraman ya da kahramanlar çocukların iyiye, doğruya, güzele yönelmesine olanak sağlıyor mu?

Değişkenler	Kurgulanmış Masallar	
	f	%
Uygun	16	80
Uygun Değil	4	20

Çizelge 4 incelendiğinde kurgulanmış masalların %80’inde kahramanların çocukları iyiye, doğruya, güzele yöneltecek özellikler gösterdiği görülmektedir.

Turkish Studies

Kurgulanmış masallarda karakterler değişik yollardan geliştirilmiştir. KM, KMT, PE, İKA, RÇÇ, ATU, GA, KKÇ, MO, M adlı masallarda karakterlerin geliştirilmesinde konuşmaları; BB, OP, MKY, KB, KE, ATU, PDA, GSK, AVA adlı masallarda davranış ve eylemleri; KM, KMT, PE, KB, MI, PDA, M adlı masallarda yazarın yorumu belirleyici olmuştur. OP VE KDK adlı masallarda karakterler dış görünüşüyle geliştirilirken, MI adlı masalda da karakter diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirilmiştir. Yazarların karakterlerin geliştirilmesinde değişik yollara başvurarak kahramanların daha iyi anlaşılmasına olanak sağladıkları görülmektedir.

Sanatçılar çocuklarda insana özgü duyarlıklar ve düşünceler oluşturmak, onları iyiye doğruya ve güzele yöneltmek için durağan ve devingen karakterlerden yararlandıkları görülmektedir. Durağan karakterlerin olduğu masallarda (BB, KM, KİE, MI, KKÇ, MO, PDA) kahramanlar olumlu kişilik özellikleriyle öne çıkar. Yazarların durağan karakterler aracılığıyla, çocukların kişiliğini olumlu yönde etkilemede şu iki yolu izledikleri görülmektedir:

1. Olumlu kişilik özellikleriyle çizilen kahramanın karşısına karşıt kişilik özelliği olan kişiler çıkarılarak çocuk okurun karakterler arasında karşılaştırma yapmasına olanak sağlanır. Asıl amaç, çocuk okurun kahramanın olumlu özelliklerinden etkilenmesi, ona öykünmesidir. Dört masalda (BB, KM, KİE, MI) yazarların çocukları etkilemede, onlarla paylaşmak istediği iletileri sunmada bu yolu izledikleri görülmektedir:

"O kadar çok utandı ki... Olan biten ortadaydı. Kaplumbağa hiçbir şey almadan oğlunu kurtarmıştı. Eşekse hem Kaplumbağanın tohumunu almış hem de söylenmedik laf bırakmamıştı. Eşek, hemen ertesi sabah hayvanlar meclisine gitti ve olanı biteni anlattı. Cezalandırılmak istediğini söyledi." (KİE, s.30-31)

2. Durağan karakterlerle yapılandırılan masallarda izlenen diğer bir yol da yazarın olayın ağırlıkta olduğu, karakterin çok da öne çıkmadığı bir tutumu benimsemesidir. Bu masallarda (MI, KKÇ, PDA) olumlu kişilik özellikleriyle kurguda yer alan kahramanlar çocuklarla paylaşılacak istenen duygu ve düşüncelerin aktarılmasında sorumluluk üstlenir:

"...beslerim yaprağımla topraklarımı.

Fıçı yaparlar, pembe odunlarımı." (MO, s.10)

Devingen karakterlerle yapılandırılan masallarda (KMT, PE, İKA, OP, MY, KB, KDK, ATU, GSK) kahramanın yaşadığı değişim, edindiği yeni davranışlar başından geçen olaylarla ilişkilendirilerek okura sunulmaktadır. Bu masallarda kahramanlar aracılığıyla çocuklara yaşamda karşılaşılabileceği sorunlar ve sorunların çözümü için ipuçları sunulur. Çocuklara paylaşma, hoşgörü, yardımlaşma gibi insana özgü duyguların yerleşmesi için yaşam kesitleri oluşturulur. Böylece onların iyiye ve güzele yönelmesine yardımcı olunur:

"Benim içim boş. Bütün makinelerimi aldılar. İstersen gel gir, seni gücüm yettiğince kötü havadan, soğuklardan korurum." (KMT, s.13)

"Kenarı kırık olduğu için çok üzgündü. Yine de umudunu yitirmek istemiyordu. Ustanın heykellerinde ona da yer bulunurdu belki." (KDK, s.49)

Kurgulanmış masallardan RÇÇ ve GA'da kahramanın iyi geliştirilemeyen kişilik özelliği; M'de kahramanların birbirleriyle olan ilişkisi; AVA'da ana kahramanın davranış ve eylemleri okurun kahramana olan güvenini sarsacak özellikler taşımaktadır:

"Anneciğim, ben ne istediğimi seçtim," demiş. "Kocaman bir tabak meyve istiyorum." (RÇÇ, s.210)

'Ne oldu?' demiş arkadaşı. 'Neden istemiyorsun şapkayı ve gözlüğü?' Onlara ihtiyacım yok benim.' demiş ayçiçeği. 'Çiçeğim, çekirdeğim benim en güzel şeyim. Yeter ki onların içi dopdolu olsun, yarına benden de parça kalsın.' (GA, s.63)

“- Annesinin sözün dinlemeyen bir Martıcağı yemek çok hoşuma gidecek.” (M, s.62)

Çizelge 5². Karakter çocuğa, şiddetin yaşamın doğasına uygun bir gerçeklik olmadığını sezdiriyor mu?

Değişkenler	Kurgulanmış Masallar	
	f	%
Uygun	19	95
Uygun Değil	1	5

Bu alt amaca ilişkin veriler incelendiğinde kurgulanmış masalların % 95’inde karakter çocuğa, şiddetin yaşamın doğasına uygun bir gerçeklik olmadığını sezdirmektedir.

BB, KM, PE, İKA, KİE adlı kurgulanmış masallarda yazarlar kahramanı/ kahramanlarını olay dizisinde şiddet ögesiyle buluşturdıkları görülmektedir ancak karakterler başından geçen olaylar ve bu olaylarda takındıkları tutum ve tavırlarıyla çocuklara şiddetin yaşamın doğasına uygun bir gerçeklik olmadığını sezdirmektedir:

“Eee, böyle bir işbirliği, böyle bir dayanışma,
Dargınlık, kırgınlık bırakır mı insanda?
Herkes yeniden dost olmuş,
Çatışmalar, bozuşmalar unutulmuş.” (KM, s.28)

“Eğer üşütüp hasta olsaydınız, ilaç verip sizi iyileştirebilirdim.’ demiş. Ama size yardım edemem. Kavgacılığınız yüzünden birbirinizin güneşini engellemiş, köklerinizi aynı yere uzatıp birbirinizin besininizi almışsınız. Bu nedenle yardımlaşarak büyüyen diğer ağaçlar gibi gelişememiş, çiçek açamamışsınız.” (İKA, s.87)

Her masalda şiddet yalnızca kişilere yönelik değildir. Örneğin; Büyülü Bahçe adlı masalda kahraman, şiddet eylemini doğadaki canlılara yöneltir. Kahramanın kılavuzluğunda çocuklarda şiddete karşı bir anlayış oluşturulur:

“Duvara tırmanmak istedim. Güllere bastım. Her tarafımı kanattılar.” demiş Yusuf.
“Canları acıdığı için yapmışlardır” demiş Elif... (BB, s.23)

Kurgulanmış masallardan yalnızca Martıcağı adlı masal şiddetin işlenişle diğer masallardan ayrılır. Kurguda yer alan şiddet, çocuk okurun üzülmeye yol açacak, duygusal örselenmelere neden olacak özellikler taşımaktadır:

“Bu sözler Martıcağın son sözleri oldu. Tilkinin ayakları altında çırpınıyordu.

- Ben bir tilkiyim, açım ve seni yemek zorundayım.” (s.62)

²On üç kurgulanmış (KMT, RÇÇ, OP, MY, KB, KDK, ATU, MI, GA, KKÇ, MO, GSK, AVA), masalda şiddet ögesine yer verilmediği ve olay dizisi şiddet ögesiyle yapılandırılmadığı için bu masallar “çocuğa göre” değerlendirilmiş ve çizelgeye olumlu olarak yansıtılmıştır.

Çizelge 6. Karakter bir bütün olarak çocuğun özdeşim kurabileceği, ona öykünebileceği özellikler taşıyor mu?

Değişkenler	Kurgulanmış Masallar	
	f	%
Uygun	12	60
Uygun Değil	8	40

Çizelge 6 incelendiğinde kurgulanmış masalların da %60'ında karakter bir bütün olarak çocuğun özdeşim kurabileceği, ona öykünebileceği özellikler taşımaktadır.

BB, KM, KMT, PE, İKA, MY, KB, KDK, KİE, ATU, MI, GSK adlı kurgulanmış masallarda yer alan karakterler bir bütün olarak çocukların öykünebileceği, onunla özdeşim kurabileceği özellikler taşımaktadır. Masallardaki ana karakterler açık kişilik özelliği göstermektedir. İKA ve ATU adlı masalın dışında kahramanlar çalışkan, duyarlı, araştırmacı, sorumlu, saygılı kişilik özellikleri ile özdeşim ögesi olarak belirirler. Güçlükler karşısında verdiği uğraş, sorunun çözümünde geliştirdiği çözüm becerisi ile olumlu karakter çerçevesi çizerler. Aşağıda, incelenen masallarda "karakterin özdeşim ögesi olarak yansıtıldığı" tümce örnekleri bulunmaktadır:

"Elif, gülü koparmayacağına karar vermiş. Onu arkadaşlarından ayırmak istemiyormuş. Varsın, gülü bulamadığını düşünsünler, o gülü bulduğunu biliyormuş ya..." (BB, s.27).

"Benim içim boş. Bütün makinelerimi aldılar. İstersen gel gir, seni gücüm yettiğince kötü havadan, soğuklardan korurum." (KMT, s.13)

"... Bu kez kulübenin çatısını onartayım diye düşündü delikanlı. Yağmur yağdığında kulübenin damı akıyor. Nineciğimin kemikleri ağrıyor sonra, dedi kendi kendine." (KB, s.35)

"Kenarı kırık olduğu için çok üzgündü. Yine de umudunu yitirmek istemiyordu. Ustanın heykellerinde ona da yer bulunurdu belki." (KDK, s.49)

İKA ve ATU adlı masallarda ise kahramanın özdeşim ögesi olmasında yaşadıkları olaylar ile kişiliklerinde oluşan değişim belirleyici olmuştur. Bu değişimde olay dizisine sonradan katılan yan kişilerin davranış ve eylemleri etkili olmuştur. Örneğin Aya Tutkun Uçurtma'da Ay'a ulaşmak isteyip de bir türlü ulaşamayan kahramanın düşünün gerçeğe dönüşmesi için yan karakterden yararlanır. Yan karakterin tutum ve davranışları kahramanın kişiliğinin olumlu yönde değişmesinde belirleyici bir rol oynar:

"'Ay bana nasıl gelebilir?' diye sormuş uçurtma. Çocuk kendinden emin 'Birlikte bekleyelim gece olsun görürsün.' demiş." (s.18)

RÇÇ, OP, GA, KKÇ, MO, PDA, M, AVA adlı kurgulanmış masallarda ise karakter çocukların özdeşim kurmasına engel olabilecek özellikler taşımaktadır. Bu masallardan RÇÇ, OP ve GA adlı masallarda kahramanın yaşadığı olaylar ile kişiliğinde oluşan değişim olgusu arasında kabul edilebilir bir ilişkinin kurulamaması; KKÇ, PDA, MO adlı masallarda ayrıntılı bir karakter çerçevesinin çizilememesi; M adlı masalda kahramanın edilgin kişiliği, AVA adlı masalda kahramanın olumsuz kişilik özelliği çocukların bir bütün olarak kahramanla özdeşim kurmasını engellemektedir. Aşağıda "karakterin özdeşim ögesi olarak yansıtılmadığı" tümce örnekleri bulunmaktadır:

"Duymak istemediği şeyleri o gece rüyasında bir bir görmüş ayçiçeği. Harman zamanı olgunlaşan arkadaşları dolgun çekirdeklerini köylülere, çiftçilere sunuyorlarmış.

... *Ter içinde uyanmış bu rüyadan. Epeyce yükselmiş olan Güneş'e bakmış. Başını hızlıca sallayıp şapkasını fırlatmış, gözlüğünü atmış.* (GA, s.58 - 61)

"*Sabah yine bol bol bahşişler dağıtıp otelden ayrılırken, akşamki meraklılardan üç kişinin kendisini ilgiyle süzmeleri de pek hoşuna gitmiş. Çünkü paralı bir gezgin olarak çalım satıp ilgi toplamak kasabalının göğsünü pek kabartmış...*" (AVA, s.52)

Çizelge 7. Türkçenin anlatım olanaklarını sezdiren, çocukların kavramsal gelişimine ve dilsel beğenilerine katkı sağlayan bir duyarlık yaşama geçirilmiş mi?

Değişkenler	Kurgulanmış Masallar	
	f	%
Uygun	20	100
Uygun Değil	-	-

Bu alt amaca ilişkin veriler incelendiğinde kurgulanmış masalların tümünün Türkçenin anlatım olanaklarını sezdiren, çocukların kavramsal gelişimine ve dilsel beğenilerine katkı sağlayan bir duyarlığın yaşama geçirildiği görülmektedir.

Masallarda çocuk okurun özelliklerine uygun kısa tümcelerden oluşmuş yalın anlatımlı bir dil kullanılmıştır. Yine yazım ve noktalama işaretlerine özen gösterildiği, anlatımda genel olarak Türkçe sözcüklere yer verildiği görülmektedir. Dilsel kurguda eskimiş, dilin çeviriminden çıkmış sözcüklerin kullanılmamasına yönelik bir anlayış söz konusudur:

"*Aradan günler aylar geçmiş. Fidanlar yavaş yavaş büyümüş, ağaç olmuş. Bazıları çiçek açmış, birçoğu meyve bile vermiş. Meyve vermeyen, yalnızca iki ağaçmış...*" (İKA, s.86)

"*Yıllar gelip geçmiş. Her geçen yıla birlikte Emircan'ın bilgisi, deneyimleri artmış. Genç bir bilge olmuş. Adı yavaş yavaş babasının gibi bütün kentte duyulmaya başlamış...*" (MY, s.55).

"- *Ben çok güzel bir kabuğum. Kumsalın en güzel kabuğu! Sedefliyim. Bir yelpaze gibiyim. Kıyıların dantelli. Usta beni bir görse aklı kalır. Hemen alıp heykelciğin en gözde yerine koyar.*" (KDK, s.47)

"*Güneş ırmağa değende, mavi bir ışık kemeri oluşurdu. Maviye keserdi ortalık. Bu mavi, Romancı Dede'nin 'som mavi'sinden daha maviydi.*" (MI, s.11)

Masallar Türkçenin sözvarlığını, dilsel düzeyine uygun olarak çocukların kavramsal gelişimini destekleyecek özellikleri yansıtmaktadır. Sözvarlığı öğelerinin kullanımına ilişkin bir duyarlığın masallarda yaşama geçirildiği görülmektedir. Aşağıda sözvarlığı öğelerine ilişkin tümce örnekleri yer almaktadır:

"- *Keçimden çok çektiniz, **hakkınızı helâl edin**, demiş.*" (KM, s. 14)

"*Yaklaşıp pencereden içeriye şöyle bir bakmış, **gözlerine inanmamış.***" (PE, s.24)

"*Fidanlar **yavaş yavaş** büyümüş ağaç olmuş.*" (İKA, s.86)

"*Ertesi sabah, ülkede **düğün dernek** kurulmuş, herkes saraya davet edilmiş.*" (OP, s.34)

"*Ancak padişah **çok ama çok** dertliymiş.*" (PE, s.16)

Kurgulanmış masallar çoğunlukla eylemlerin ağırlıkta olduğu bir dille yapılandırılmıştır. Ancak sanatçılar yapıtlarında yazınsallığı öne çıkarmak için yer yer özgün benzetmelerin, güçlü

imgelerin olduğu bir anlatıma da yöneldikleri görülür. Aşağıda bu durumu yansıtan tümce örnekleri yer almaktadır:

"Sular kadife gibi yumuşaktı. Deniz de kendini sevdirmeyi iyi biliyordu hani. Annesiymiş gibi kayığını usul usul sallıyordu. Tatlı rüzgârıyla altın sarısı saçlarını okşuyordu. Beslenmesi ve yaşaması için bol balık veriyordu." (KB, s.19)

"Karlı dağların, çiçekli bayırların bu deli fişek suyu, aman yaman bilmezdi. Kimseye acımaz, koruyup kollamazdı. Bu suya girenler, onun kadar doğal, yalın, sert olmalıydı. Suyun yasasını, töresini bilmeliydi. Suyun değişmez, tartışılmaz kurallarına uyulmalıydı. Suyu oyun oynanmayacağını bilmeliydi." (MI, s.11)

Çizelge 8. Çocukla paylaşılmak istenen iletiler, yazınsal bir kurgu içinde çocuğa sezdiriliyor mu? Çocuğun duymasına, düşünmesine, düş kurmasına olanak sağlıyor mu?

Değişkenler	Kurgulanmış Masallar	
	f	%
Uygun	17	85
Uygun Değil	3	15

Bu alt amaca ilişkin veriler incelendiğinde kurgulanmış masalların % 85'inin yazınsal bir kurgu içinde sunulan iletilerinin, çocuğun duymasına ve düşünmesine olanak sağladığı görülmektedir.

On yedi kurgulanmış (BB, KM, KMT, PE, İKA, OP, MY, KB, KDK, KİE, ATU, MI, KKÇ, MO, PDA, GSK, AVA) masalda yazınsal bir kurgu içinde örtük olarak sunulan iletiler çocukların duymasına, düşünmesine, düş kurmasına olanak sağlayacak özellikler göstermektedir. Masalarda yer alan iletiler çocukları eğlendiren, eğlendirirken de düşündürmeyi amaçlayan bir yaklaşımla okura sunulur.

Aşağıda kurgulanmış masalarda yer alan iletilerin yazınsal bir kurgu içinde sezdirildiği tümce örnekleri bulunmaktadır:

"... Yolun üstündeki karınca yuvasını fark etmiş. Dönmüş, çevresinden dolaşmış." (BB; s.17)

"Yabancıнын iyi niyetli biri olduğu belliymiş ama, yine de içi rahat etmemiş." (PE, s.6)

"Deniz sana istediğın kadar balık veriyor. Her sabah ağların dolu çıkıyorsun denizden. Seni hiç aç bırakmıyor." (KB, s.21)

RÇÇ, GA, M adlı kurgulanmış masalarda iletiler okura/ dinleyene yazınsal kurgu içinde sezdirilmeden sunulmuştur. Yazar kahraman(lar) aracılığıyla çocuklara neler yapması ya da yapmaması gerektiğini kendi söyler. Okurun düşünmesine olanak sağlamaz. Aşağıda iletilerin açık bir biçimde sunulduğu tümce örnekleri yer almaktadır:

"Çiklette bol şeker vardır, bunları bilmiyor muydun?" demiş çiklet patlatan çocuk. "Üstelik çiklet çiğnemek çocukların iştahını keser." (RÇÇ, s.210)

"Güneş hepimizin annesi Dünyadaki pek çok şey o olmazsa yaşayamaz ki." (GA, s.9)

"Kendinizi korumalısınız. Kıyıya çıkmadan önce çevrenizi gözetlemeyi unutmayın." (M, s.54)

Çizelge 9. İletiler çocuklarda insana ve yaşama ilişkin duyarlık oluşturuyor mu?

Değişkenler	Kurgulanmış Masallar	
	f	%
Uygun	20	100
Uygun Değil	-	-

Bu alt amaca ilişkin veriler incelendiğinde kurgulanmış masalarda yer alan iletilerin tamamının çocuklarda insana ve yaşama ilişkin duyarlık oluşturduğu görülmektedir.

Masalarda etik, kişisel, toplumsal, ekonomik, doğa, eğitim ve sanat yaşamına ilişkin pek çok ileti yer almaktadır. Metinlerde iyiliğin, doğruluğun, çalışkanlığın yansıtıldığı, işbirliği ve dayanışmanın örnekendirildiği, sevgi ve saygının duyumsatıldığı evrensel iletilerle birlikte günümüz çocuğuna seslenen, onun dünyasının konularından yola çıkarak oluşturulmuş birçok ileti yer almaktadır:

"Çocuklar masal sözünü duyar da hiç dururlar mı? Oturmuşlar ebru ustasının çevresine, başlamışlar, 'Anlat! Anlat!' diye ısrar etmeye." (PE, s.14)

"Uzun apartmanların, geniş yolların kenarında, boş bir toprak parçası varmış. Oraya bina mı yapalım, park mı yapalım derken, bir grup öğrenci gelmiş." (İKA, s.85)

Masallar içerdiği iletiler açısından çeşitlilik göstermektedir. Masalarda en çok sunulan ileti insan ilişkilerine yönelik olan iletilerdir. Yedi masalda (KM, KMT, İKA, MY, KİE, ATU, GSK) ilişkilerin iletişime, sevgi ve saygıya dayalı olması gerektiği duyumsatılır. Öte yandan güncel konuların yer aldığı düzensiz beslenme, çarpık yapılaşma, sokak hayvanlarının durumu, sürücü-yolcu ilişkisi gibi sorunlar da masal kurgusu içinde ele alınır. Bu masalarda kahramanların birbirleriyle olan ilişkileri ve yaşadıkları olaylar aracılığıyla, çocukların insan ve yaşam gerçekliğini tanımalarına; içinde yaşadığı toplumun değerlerini, kurallarını edinmelerine yönelik ipuçları sunulur:

"Delikanlı, prenses güçsüz kalmasın diye ona her gün bir bardak süt, kocaman bir tabak meyve ve yetecek kadar meyve vermiş." (OP, s.28)

"Eşek, hiç beklenmedik bir biçimde ağızıyla kapıverdi Kaplumbağanın elindeki tohumları. Üç tane çocuğum var evimde. Sizden de alırım, tavşanlardan da... Bugün bana böyle bir faydanız dokunmuş olur, fena mı? Hiçbiri sesini çıkaramadı ama Eşeğin bu tavrına da çok şaşırdılar." (KİE, s.19)

"Saygıyla eğilip ellerini öptüler.

Coşkuyla karşıladı çocukları nineler. Sevdiler, okşadılar. Bütün bildiklerini anlattılar." (MI, s.20)

"Minnoş kızgın kızgın: 'Hep etini yiyorlar, dişe gelemeyen kısmını atıyorlar,' diye söylendi. 'Kokmuş, artık yemeklerden bıktım.'" (KKÇ)

Çizelge 10³. Kadın ve erkeğe yüklenen anlam arasında bir ayırımdan kaçınılmış mı? Masallar cinsel kimliklere yönelik çağdaş değerleri destekliyor mu?

³On bir kurgulanmış (KMT, PE, İKA, RÇÇ, KDK, ATU, GA, MO, PDA, GSK, M) masalda, kahramanların hayvan, değişik nesne ve varlıklardan oluşması, cinsiyet kimlikleri açısından okura herhangi bir ipucu sunmaması nedeniyle bu masallardaki karakterler çözümleme dışı bırakılmıştır.

Değişkenler	Kurgulanmış Masallar	
	<i>f</i>	%
Uygun	5	25
Uygun Değil	4	20

Masalların % 25’inde kadın ve erkek, cinsiyet rolleri açısından çağdaş değerleri yansıtan bir anlayışla sunulmaktadır.

BB, MY, KB, KİE, MI adlı kurgulanmış masalarda toplumun geleneksel, benimsenmiş değerleri yerine çağın evrensel ve insanlık değerlerinin öne çıkarıldığı bir anlayış egemen kılınmaktadır. Metinlerde kadına ve erkeğe yüklenen anlam arasında anlamlı bir ayırım yoktur. Kadın etkin, akıllı, başarılı ve yetenekli özellikleriyle kurguda yer almaktadır. Masalarda kadının kurgulanış biçimi çocuklar için öykünülebilecek modeller oluşturmaktadır.

Aşağıda kurgulanmış masalarda yer alan “kadın karakterlerin geleneksel rollerin dışında” yansıtıldığı tümce örnekleri bulunmaktadır:

“... başkanımız Çiçekçe sizlerle konuşmak istiyor.” (MY, s.61)

“Orada o bilge kadın ona okuma öğretti.” (KB, s.42)

"Kaplumbağa o kadar iyiydi ki haberi alır almaz hemen Eşeğin evine geldi ve iğne yapıp oğlunun ateşini düşürdü." (KİE, s.29)

"Gelenekler gereği, anaların sözü geçerdi. İlk adımı analar atar, son sözü analar söylerdi. Analar ne derse, o olurdu. Her şeye ana sevgisi egemendi. O nedenle kız çocukları küçümsenmez, geri itilmezdi." (MI, s.18)

KM, OP, KKÇ, AVA adlı masalarda kadın ve erkeğe yüklenen anlam arasında anlamlı bir ayırımın olduğu görülmektedir. Kadın masalarda edilgin, uysal, özverili özellikleriyle tanıtılır:

Aşağıda bu durumun yansıtıldığı tümce örnekleri yer almaktadır:

"Esmâ Kadın oturmuş çamaşır yıkamaktaymış" (KM, s.12)

"Pembe Prenses artık oturduğu yerden hiç kalkmıyor, tüm gün yemek yiyormuş. Yedikçe uykusu geliyor; kıvrılıp, devrilip uyuyormuş." (OP, s.14)

Çizelge 11. Olay dizisinde özgür, demokratik, yaratıcı anlayışları onaylayan bir yaklaşım söz konusu mu?

Değişkenler	Kurgulanmış Masallar	
	<i>f</i>	%
Uygun	18	90
Uygun Değil	2	10

Masalların % 90’ının olay dizisinde özgür, demokratik, yaratıcı anlayışları onaylayan bir yaklaşım söz konusudur.

BB, KM, KMT, PE, İKA, OP, MY, KB, KDK, KİE, ATU, MI, GA, KKÇ, MO, PDA, GSK, AVA adlı masalarda yer alan olaylar; özgür, demokratik, yaratıcı anlayışları onaylayan bir yaklaşımı çocuk okura sezdirmektedir. Masalarda çocukları çağdaş toplumun gereksinim duyduğu duyarlı

kişilik yapısı edinmeye özendirilecek, onlarda güven duygusunu pekiştirecek bir yaklaşımın yeğlendiği görülmektedir.

İnsan ilişkilerinde sevgi ve saygının; yaparak, yaşayarak öğrenmenin, doğaya ve doğadaki diğer canlılara sevgi ile yaklaşmanın, barışık ve hoşgörülü olmanın öneminin sezdirildiği, özgür, demokratik ve yaratıcı anlayışların olumlandığı olaylar dizisiyle çocukların sağlıklı değerler sistemi edinmesine olanak sağlanır.

Aşağıda kurgulanmış masallarda “özgür, demokratik ve yaratıcı anlayışların olumlandığı” tümce örnekleri yer almaktadır:

"... *Bu durum hükümdarla kraliçenin de hoşuna gider, kızları mutlu oluyor diye seslerini çıkarmazlarmış.*" (OP, s.7)

"*Kaplumbağa o kadar iyiydi ki haberi alır almaz hemen Eşeğin evine geldi ve iğne yapıp oğlunun ateşini düşürdü.*" (KİE, s.29)

RÇÇ ve M adlı masallarda yer alan olaylar dizisi ise çocukların girişimciliğini, deneme ve araştırma isteğini engelleyecek özellikler göstermektedir:

"*Tabii, bilmiyor muydun yoksa? Fazlası hem karaciğere zarar verip alerji yapar, hem de mideni bozar.*" (RÇÇ, s.207)

"*Kendinizi korumalısınız. Kıyıya çıkmadan önce çevrenizi gözetlemeyi unutmayın.*" (M, s.54)

Sonuç

- Kurgulanmış masallarda konular çocukların ilgisini çekecek, onlarda insana, doğaya ve yaşama yönelik duyarlık edindirecek bir anlayışı egemen kılmaktadır.
- Konular daha çok çocuğun çevresinde gelişen, onun sorunlarını, kaygılarını dile getiren olayları içermektedir.
- Sanatçılar çocukların yaş ve gelişim özelliklerini göz önünde bulunduran bir yaklaşımla çocuklara seslenmektedir.
- Çatışmalar çocukların anlama ve anlamlandırma düzeylerine uygundur.
- Olay örgüsü yalındır ve olaylar çoğunlukla tek çatışma üzerine yapılandırılmaktadır.
- Olaylar çocuk okurun gülmesine, düşünmesine ve düş kurmasına olanak sağlayacak özellikler göstermektedir.
- Anlatılarda hem gerçek yaşamdan hem de düş dünyasından izler vardır. Düşsel öğeler gerçek yaşamla ilişkilendirilerek okura sunulmaktadır.
- Yaşantılardan çıkarsamalar yapma sorumluluğu çocuklara bırakılmaktadır.
- Kahraman ya da kahramanlar çocukların iyiye, doğruya ve güzele yönelmesine kılavuzluk edecek özellikler göstermektedir.
- Karakterlerin geliştirilmesinde daha çok kahramanların konuşmaları, yazarın yorumu, davranış ve eylemleri belirleyici rol üstlenmektedir.
- Karakterler çocuğa şiddetin yaşamın doğasına uygun bir gerçeklik olmadığını sezdirmektedir.

- Yazarların, olay örgüsünün ön planda olduğu durumlarda durağan karakterlerle; iyilik, doğruluk, hoşgörü gibi insana özgü duyguların pekiştirilmesinin söz konusu olduğu durumlarda ise devingen karakterlerle kurguyu yapılandırdıkları görülmektedir.
- Olay örgüsünün ön planda olması, ayrıntılı bir karakter çerçevesinin çizilmemesi çocuğun karaktere öykünmesini, onunla özdeşim kurmasını engellemektedir.
- Türkçenin anlatım olanaklarını sezdirenen çocukların kavramsal gelişimine ve dilsel beğenilerine katkı sağlayan bir duyarlık yaşama geçirilmektedir.
- Çocuk okurun yaş ve gelişimine koşt yalın anlatımlı bir dil kullanılmaktadır.
- Yazım ve noktalama işaretlerine özen gösterildiği, anlatımda genel olarak Türkçe sözcüklere yer verildiği görülmektedir.
- Sanatçıların sözvarlığı öğelerinden deyimlerin, ikilemelerin, ilişki söz, doldurma sözcük, bilmece, tekerleme ve atasözlerinin yer aldığı tümce örneklerine dilsel kurguda yer verdiği görülmektedir.
- Yazarların çocuklarda yazınsal duyarlık oluşturmak amacıyla yer yer özgün benzetmelerin ve güçlü imgelerin olduğu yazınsal bir dile yöneldikleri görülmektedir.
- Çocukla paylaşılmak istenen iletiler yazınsal bir kurgu içinde sezdirilmektedir.
- İletiler çocukları eğlendiren, eğlendirirken de düşündürmeyi amaçlayan bir yaklaşımla çocuklara sunulmaktadır.
- İletiler çocuklarda insana ve yaşama ilişkin duyarlık oluşturmaktadır.
- Kadın karakterlerin masallarda etkin, başarılı, karar alabilen, sorumluluk bilinci gelişmiş bireyler olarak çağdaş yaşamın gerektirdiği bir anlayışa henüz ulaşamadıkları görülmektedir.
- Olay dizisinde özgür, demokratik, yaratıcı anlayışları onaylayan bir yaklaşım söz konusudur. Olaylar çocukları, çağdaş toplumun gereksinim duyduğu duyarlı kişilik yapısı edindirmeye özendirerek, onlarda güven duygusunu pekiştirecek bir yaklaşımı yansıtmaktadır.

Öneriler

- Çocukların yaşadığı çevrenin sorunlarına karşı duyarlı, sorumluluk bilinci gelişmiş, sağlam kişilik yapısı edinmiş bir birey olarak yaşama katılmalarında,
- Gülme, eğlenme ve öğrenme gereksinimlerinin yanıtlanmasında,
- İnsana, doğaya ve yaşama yönelik duyarlılık edindirmede,
- Çocuklara şiddetin yaşamın gerçekliğine uygun bir gerçeklik olmadığı sezdirilmesinde,
- İyiye, doğruya ve güzele yöneltilecek olumlu davranışların pekiştirilmesinde,
- Dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesinde,
- Yazınsal bir duyarlığın edindirilmesinde kurgulanmış masallardan yararlanılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aslan, C. (2007) Yazınsal Nitelikli Çocuk Kitaplarının Çocuğun Gelişim Sürecindeki Yeri. *II. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu*. (Yay. Haz.: S. Sever), Ankara Üniversitesi Çocukve Gençlik Edebiyatı Uygulama ve Araştırma Merkezi, No: 4, s. 192-206

- Binyazar, A. (2007) Çocuk Kitaplarında Yazınsallık. *II. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu*. (Yay. Haz.: S.Sever), Ankara Üniversitesi Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Uygulama ve Araştırma Merkezi, No: 4, s. 609-611
- Brown, L. C., Tomlinson, C. M. (1999) Learning About Children and Their Literature. *Children's Literature*. USA: A Viacom Company.
- Ciravoğlu, Ö. (1998) *Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Esin Yayınevi.
- Çakır, P. (2013) Türkçe Ders Kitaplarındaki Öykülerin Çocuğa Görelik İlkesi Açısından İncelenmesi. *Turkish Studies- International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 8/1 Winter 2013 p. 1171-1180, ANKARA-TURKEY.
- Çer, E. (2014) *Edebiyatta Çocuk Gerçekliği ve Çocuğa Görelik İlkelere İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Dilidüzgün, S. (2008) Çocuk Edebiyatında Masallar. *Okulöncesinde Çocuk Edebiyatı*. (Ed.: GüneşZ.) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Dilidüzgün, S. (2009) Masalsı Ve Masalsı Türler. *İlköğretimde Çocuk Edebiyatı*. (Ed.: GüneşZ.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Gökşen, E. N. (1985) *Örnekleriyle Çocuk Edebiyatımız*. İstanbul: Remzi Yayınevi.
- Gönen, M. (2000) *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*. (Yay. Haz.: R. Şirin) İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Kantarcioglu, S. (1991) *Eğitimde Masalın Yeri*. İstanbul: MEB. Yayınları.
- Karasar, N. (2011) *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Oğuzkan, A.F. (2010) *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özdemir, E. (1983) Anadili Öğretimi. *Türk Dili Dil Öğretimi Özel Sayısı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Özcan, D., Şara, P. (2016) Türkçe Ders Kitaplarında (1-4. Sınıf) Yer Alan Masalların Öğretim Programları ve İçerik Açısından İncelenmesi. *Turkish Studies- International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 11/3 Winter 2016 p. 1781-1796, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9267>, ANKARA-TURKEY.
- Özel, A. (2003) *Sanat ve Eğitim Üzerine*. İstanbul: Erdem Yayınları.
- Sever, S. (2008) *Çocuk ve Edebiyat*. Ankara: Tudem Yayınları.
- Sever, S. (2010) "Ülkemizde Bir İlk Daha Ankara'da..." *Ankara İl Milli Eğitim Dergisi*. Ankara: 68 (8-12).
- Sever, S. (2013) Çocukla Yazınsal İletişim. *Çocuk Edebiyatı ve Okuma Kültürü*. Ankara: Tudem Yayınları
- Şirin, M. R. (2007) *Masal Atlası*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Şirin, M. R. (2000) *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Taşdelen, V. (2005) Çocuk Edebiyatında Yalınlık İlkesi. *Hece: Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*. Ankara: Hece Yayıncılık.
- Tür, G., Turla, A. (1999) *Okul Öncesinde Çocuk, Edebiyat ve Kitap*. İstanbul: Ya-Pa Yayıncılık.
- Yılmaz, E.B. (2011) Geceye Söylenen Masallar: Fantastik Anlatılarda Gerçeküstünün İşlevi. *Turkish Studies- International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 6/3 Summer 2011 p. 1315-1328, TURKEY.
- Yurttaş, H. (1995) Çocuk ve Kitap. *Ana Dili Eğitimi ve Çocuk Kitapları Sempozyumu*. Ankara: Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Öğretim Merkezi Yayını.

EK 1:**İncelenen Masalların Adı ve Kimlik Bilgileri**

Kitabın Kodu	Masalın Adı	Kitabın Adı	Kitabın Yazarı ve Yayınevi	Kitabın Basım Yılı
İKA	İki Kavgacı Ağaç.	<i>Masal Masal</i>	Aytül Akal, İzmir: Uçanbalık Yayıncılık	2012
RÇÇ	Reklamları Çizen Çocuk.	<i>Masal Masal</i>	Aytül Akal, İzmir: Uçanbalık Yayıncılık	2012
ATU	Aya Tutkun Uçurtma	<i>Aya Tutkun Uçurtma</i>	Gülçin Alpöge, Ankara: Kök Yayıncılık	2009
KM	Keçi Masalı	<i>Keçi Masalı</i>	Ayla Çınaroğlu, İzmir: Uçanbalık Yayıncılık	2010
OP	Obur Prenses	<i>Obur Prenses</i>	Çiğdem Güneş, İzmir: Uçanbalık Yayıncılık	2010
PE	Padişahın Ebrusu	<i>Padişahın Ebrusu</i>	Aysel Gürmen, İstanbul: Günışığı Kitaplığı	2009
KB	Kırmızı Balık	<i>Su Masalları</i>	Ferda İzbudak, İzmir: Tudem Yayıncılık	2010
KDK	Kumsalda Deniz Kabukları	<i>Su Masalları</i>	Ferda İzbudak, İzmir: Tudem Yayıncılık	2010
MI	Mavi Irmak	<i>Mavi Irmak</i>	Hamdullah Köseoğlu, İzmir: Tudem Yayıncılık	2004
KMT	Küçük Mavi Tren	<i>Küçük Mavi Tren</i>	Ayla Kutlu, Ankara: Bilgi Yayınevi	2009
KKÇ	Kralın Kayıp Çorabı	<i>Kralın Kayıp Çorabı</i>	Murat Küçükbaşaran, İstanbul: Bulut Yayınları	2007
MY	Mutlukent'in Yöneticisi	<i>Mutlukent'in Yöneticisi</i>	Emin Özdemir, Ankara: Kök Yayıncılık	2007
GA	Gözlüklü Ayçiçeği	<i>Gözlüklü Ayçiçeği</i>	Miyase Sertbarut, İstanbul: Çizmeli Kedi Kitaplığı	2010
GSK	Guguklu Saatin Kumrusu	<i>Guguklu Saatin Kumrusu</i>	Mustafa Şirin, Ankara: Kök Yayıncılık	2011
M	Martıcık	<i>Guguklu Saatin Kumrusu</i>	Mustafa Şirin, Ankara: Kök Yayıncılık	2011
BB	Büyülü Bahçe	<i>Büyülü Bahçe</i>	Ayfer Gürdal Ünal, İzmir: Tudem Yayıncılık	2008
AİÇ	Avcı ile Çocukları	<i>Masallar ve Eğitimsel İşlevleri</i>	Muhsine Helimoğlu Yavuz, İstanbul: Cumhuriyet Kitapları	2009
KİE	Kaplumbağa ile Eşek	<i>Kaplumbağa ile Eşek</i>	Görkem Yeltan, İstanbul: Büyülü Fener	2008
MO	Mavi Orman	<i>Mavi Orman</i>	Mavisel Yener, Ankara: Bilgi Yayınevi	2011
AVA	Altın Veren Ağaç	<i>Düş Göremeyen Padişah</i>	Yüksel Turan, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları	2010

Turkish Studies

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Saltık, O.(2016). “Kurgulanmış Masalların İç Yapı Özellikleri Açısından Çocuğa Göreliği / Suitability of Fictionalized Tales for Children in Terms of Internal Structure”, *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, Volume 11/19Fall 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9982>, p. 671-692.